



### องค์ความรู้ “ข้าวลูกผสมไทย” คู่ชาวนาเมืองปทุม

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ณ แปลงนาของนายวิชาญ นพพันธุ์ เกษตรกร ต.ระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี กรมการข้าวได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงเกษตรกรในพื้นที่เรื่อง “ข้าวลูกผสม” โดยนางสำลี บุญญาวิวัฒน์ รองอธิบดีกรมการข้าว ให้เกียรติเป็นประธาน มีเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมประชุมประมาณ 50 คน การประชุมครั้งนี้ นับเป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวลูกผสมดีเด่นเชิงพาณิชย์ ของ สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว ที่กำลังเร่งศึกษาเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวลูกผสมให้ได้ผลผลิตสูงโดย ต้นทุนต่ำ เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวลูกผสมที่มีราคาเป็นที่ยอมรับได้สำหรับเกษตรกร การชี้แจงหรือแนะนำในครั้งนี้ เกษตรกรจะได้รับความรู้และเข้าใจในเรื่องข้าวลูกผสมเพิ่มขึ้น รวมทั้งรับทราบวิทยาการแบบใหม่ที่อยู่ในความสนใจ ของเกษตรกรโดยทั่วไปด้วย นางสำลี บุญญาวิวัฒน์ รองอธิบดีกรมการข้าว เปิดเผยว่า นับเป็นครั้งแรกที่กรมการข้าวได้นำ พันธุ์ข้าวลูกผสมสายพันธุ์ PTT06001H ซึ่งเป็นสายพันธุ์ไทยมาทดสอบปลูกในแปลงนาของเกษตรกรในจังหวัด ปทุมธานี ขณะนี้ผลผลิตพร้อมเก็บเกี่ยวแล้วได้ผลเป็นที่พอใจในระดับหนึ่ง

ข้าวลูกผสม คือ พันธุ์ข้าวชนิดหนึ่งที่ใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสมชั่วอายุที่ 1 ที่ได้จากการผสมข้ามระหว่างข้าว สายพันธุ์แท้ 2 สายพันธุ์ที่มีลักษณะดี ข้าวลูกผสมเป็นการใช้ประโยชน์จากความแข็งแรงในด้านต่างๆ ที่แสดงออกใน ลูกชั่วอายุที่ 1 อาทิ ให้ผลผลิตสูงกว่าผลผลิตเฉลี่ยของพันธุ์พ่อแม่ มากกว่า 20% มีประสิทธิภาพในการปรุงอาหาร ต่อวันสูงกว่า มีระบบรากแข็งแรง มีต้นกล้าที่แข็งแรง มีความต้านทานโรคและแมลงดี แต่ข้อจำกัดของข้าวลูกผสม คือ เมื่อนำไปปลูกแล้วไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ทำพันธุ์ต่อได้ เกษตรกรต้องเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ใหม่ทุกฤดูปลูก

พันธุ์ข้าวลูกผสมที่นำมาปลูกแสดงนี้เป็นหนึ่งในหลายสายพันธุ์ที่ได้รับการพัฒนาจากสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว สายพันธุ์ PTT06001H เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ปทุมธานี 1 และสุพรรณบุรี 1 ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ปลูกในฤดูนาปีให้ผลผลิตเฉลี่ย 962 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกในฤดูนาปรังให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,006 กิโลกรัมต่อ ไร่ มีความสูง 117 เซนติเมตร ลำต้นแข็ง ไม่ล้มง่าย ต้านทานต่อโรคไหม้ได้ดี แต่ค่อนข้างอ่อนแอต่อเพลี้ยกระโดดสี น้ำตาล อายุถึงวันออกดอก 85 วัน มีคุณภาพการสีดี ได้ข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าว 41.5 เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณอมิโล สสูง (27.87 เปอร์เซ็นต์) อุณหภูมิแป้งสุกระดับปานกลาง ความคงตัวของแป้งสูง 67 มิลลิเมตร ค่าการสลายเมล็ดในด่าง 1.7% KOH มีค่า 5.5 อัตราการยืดตัวของข้าวสุก 1.77 เท่า ข้าวสุกค่อนข้างแข็ง และไม่หอม อย่างไรก็ตามพันธุ์ข้าว ลูกผสมไทยยังคงต้องมีการพัฒนาต่อไป

ในปัจจุบันมีการผลิตข้าวลูกผสมอย่างแพร่หลายในประเทศผู้ผลิตข้าวที่สำคัญ โดยเฉพาะประเทศจีนปลูกข้าว ลูกผสมมากกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ปลูกข้าวของประเทศ พื้นที่ปลูกข้าวลูกผสมที่สำคัญของโลก ได้แก่ จีน 100 ล้านไร่ อินเดีย 3.5 ล้านไร่ เวียดนาม 3.75 ล้านไร่ ฟิลิปปินส์ 1.2 ล้านไร่ พม่า 0.35 ล้านไร่ สำหรับประเทศไทย จากการสำรวจล่าสุดปี 2550 ยังไม่ปรากฏการปลูกข้าวลูกผสมเพื่อการค้า ซึ่งความสำเร็จในการใช้พันธุ์ลูกผสม ในประเทศขึ้นอยู่กับการพัฒนาสายพันธุ์พ่อแม่ให้เหมาะสมกับประเทศไทย ผลผลิตของข้าวลูกผสมจะต้องสูงกว่าพันธุ์ ข้าวปกติอย่างเด่นชัด คุณภาพของข้าวลูกผสมต้องใกล้เคียงคุณภาพของข้าวไทย พื้นที่ปลูกมีระบบชลประทานที่มี ประสิทธิภาพ

